

ATATÜRK'ÜN ÜSTÜN KİŞİLİĞİ

Bekir TUNAY

Atatürk'ün üstün kişiliği, sayısız özelliklerinden ileri gelir. Bu özellikler ise doğuştan getirdiği niteliklerdir. Bu nitelikler, zamanın akışı içinde ve olaylar zincirinde beslenerek gelişmiştir. Üstün zekâ ve dehasını, güçlü bir çalışma ile birleştirmiş, aklın kılavuzluğunda pişirmiştir. İlimin ışığında, tecrübenin enginliğinde yoğurmuş, güçlü bir düşünce sistemi ve şaşmaz bir mantıkla geliştirmiştir. Bunları devamlı ve sistemli bir biçimde mükemmelleştirerek bir özellikler manzumesi haline getirmiştir. Bu sebeple de Atatürk, üstün özelliklerin abideleştirdiği, eşsiz ve müstesna bir kişiliğe ulaşmıştır. Nitekim, İsmet İnönü: "Atatürk'ün askerlik vasıfları hakikaten yüksektir. Ama siyasi vasıflarının da büyük olduğu görülür. Bu ikisi birleşince, Atatürk'ün kişiliği müstesna bir seviyeye çıkmış olur" der.

Atatürk, hemen her konuda, her zaman doğruları bulurdu. Derin kültürü ve engin görüşü ile gerçekleri kesinlikle yakalardı. Ashında gerçekçilik, onun başta gelen niteliklerindendi.

Atatürk'ün özelliklerini kelimelerin dar kalıpları içerisine sığdırmak mümkün değildir. Atatürk, yüksek zekâ ve deha sahibi idi. Çok yüksek ruhlu idi. Büyük inandırıcılığı ile büyüleyici bir kişiliği vardı. Şahsı için değil, vatani ve milleti için yaşayan büyük bir kahramandı. Sonsuz bir sabır, eğilmez ve bükülmez bir irade idi. Büyük bir azim sahibi idi. Kendisine sonsuz bir güveni vardı. Aynı şekilde milletine de çok güvenirdi. Hiçbir engel tanımaz, engelleri zorlamadan, kendine has usullerle hızla aşardı. Cesurdu. Cesareti, akıl ve temkinle beraber yürütürdü.

Geniş ve derin bir kültürü vardı. Milletini ve milletin çözüm bekleyen meselelerini çok iyi bilirdi. Tutum ve davranışlarında samimî ve gerçekçi idi. Gerek millî meseleleri, gerekse dünya meselelerini değerlendirmekte ustaydı. Korkunç denebilecek kadar yüksek bir muhakeme gücüne sahipti. Bu sebeple de kararları kesin bir doğrulukla verirdi. Hele zor anlarda, her şeyin bittiği sanılan anlardaki kararları, O'nun ne büyük bir karar adamı olduğunu açıkça gösterir.

O'nun için, bir ilim adamımız "... Gözler, yargılar, değerlendirir; hak ve hukukun, sağduyunun, mantığın, onur duygusunun bir şeyin yapılmasını

gerektirdiğine inandı mı, hukukun, mantığın, adalet duygusunun, onur duygusunun yengisi için çalışır”¹ demektedir.

Atatürk, çok güçlü bir konuşmacıdır. Başta büyük Nutuk olmak üzere, çeşitli yurt gezilerindeki söylev ve demeçleri bunun en güzel belgeleridir. İttihat ve Terakki Cemiyetinin uzunca bir süre genel sekreterliğini yapmış bulunan Mithat Şükrü Bleda ise: “... Mustafa Kemal, askerlerin, asker kaldıkça siyasetle uğraşmalarına sarahatle karşıydı. İttihat ve Terakki'nin ikinci kongresinde o kadar kuvvetli, mantıkî delillerle müdafaa etti ki ordunun ve memleketin selâmeti için öylesine ikna edici bir konuşma yaptı ki ben, hitabet kudretini Ali Fethi hariç hiçbir başka asker arkadaşımda görmedim”² der.

Atatürk, bir bakışta geniş ufukları kavradı... O, okyanuslar ötesini bir bakışta görebilirdi. Ele aldığı meselelerin büyük ya da küçüğü yoktu. Sadece ciddiyeti vardı. Konulara ciddiyetle eğilmenin gereğine inanırdı. Bu nedenle de enine boyuna inceler, tam bir fikir sahibi olmayı amaçlardı. Her şeyin kaynağına inmek, onun için vazgeçilmez bir ihtiyaç, hatta bir mecburiyet idi.

Atatürk ince bir sezgi gücüne sahipti. Üstün zekâ, eşsiz dehası ile engin kültürünün beslediği bu nitelik daima dikkati çekerdi. Kendini asla olaylara kaptırmazdı. Olayların ardında sürüklenmezdi. Aksine olaylara hâkimdi. Onları, çok defa, kendi arzu ve amacına göre kullanmakta üstün maharet sahibi idi.

Atatürk, büyük bir düşünürdü. Sayısız başarıları göz doldurduğu için bu büyük kabiliyeti, çok defa geri plânda kalmış gibidir. Atatürk, daima düşünce ile hareketi birlikte yürütmeye önem vermiş ve gayret göstermiştir. Kesinlikle Batı düşüncesine sahiptir. Onun için ilim, akıl, deney esastır. Her alanda, her yönde Batının değer ölçüleri hâkimdir. Lâikliğin şaşmaz bir takipçisidir.

Atatürk milliyetçidir. Milliyetçi düşünce ile hareket eder. Bu inançla milletinde millî ruh ve millî bilinç yaratmaya çabalar. Bu yolla da millette bir kimlik, millî benlik vermeyi amaçlar.

Atatürk kibardır, nüktedandır. Son derecede mütevazıdır. Büyük bir hoşgörüyü sahiptir. Buna rağmen ilkelerinden asla taviz vermez. Atatürk, ilke ve inkılâpları ile tam ve mükemmel bir bütündür. Bu anlayışa varmayanlar ne eserlerini, ne kişiliğini, ne de evrenselliğini anlayamazlar, değerlendiremezler.

¹ Suat Sinanoğlu, Türk Hümanizmi, s. 37.

² Cemal Kutay, Talât Paşa'nın Gurbet Hatıraları, s. 1091.

Atatürk'te bitmek bilmeyen bir enerji vardır. Beraber çalıştığı kişiler için de tükenmez bir enerji kaynağıdır. Bir işe eğilince sonuç alınca kadar, gece-gündüz demeden çalışır. Bazen oturduğu masanın başından kalkmaz, günlerce uyku da uyumazdı. Nitekim, rahmetli Yunus Nadi: "... 24 saat, 48 saat, hatta icap ederse 70 veya daha fazla saat, aynı masanın başında oturarak asla uyku emaresi göstermeksizin çalışırdı. Yanındakileri de çalıştırdı. Bu harikulâde, adeta insanın "fevkalbeşer" diyeceği bir çalışma şeklidir ki Atatürk'ten başkasına, hatta yarı derecesinde eşine tesadüf edilebileceğini tasavvur edemiyoruz"³ demektedir.

Büyük Atatürk, hayatın ta kendisidir. Hayatı sever. İnsanların ve insan topluluklarının eğlenmesini ve gülmesini ister. Gülmeyen insanların, toplulukların ve milletlerin güçlü olamayacaklarına inanır. Milletini huzur ve refah içinde görmeyi arzular. Bu büyük arzusu, bütün dünya milletleri için de samimî bir temennidir. Çünkü O, hiçbir faninin erişemeyeceği kadar üstün ve yüce bir insan sevgisine sahiptir. İşte, bütün bunlardan dolayı da gerçekten, üstün bir kişiliğe ulaşmıştır. Hiç kuşkusuz Atatürk çok yönlü, tam ve mükemmel bir bütündür. Bu genel açıklamadan sonra Atatürk'ün üstün kişiliğini oluşturan özelliklerine geçebiliriz.

1. YURT VE MİLLET SEVGİSİ ATATÜRK İÇİN KUTSALDI.

Atatürk'ün özelliklerinin temel taşlarından biri, yurt ve millet sevgisidir. Aslında, hangi özelliği önce, hangisi sonra diye bir ayırım yapmak doğru değildir. Fakat, kanaatimce vatanını ve milletini sevmeyen insan hiç kimseyi, hatta anasını ve babasını bile sevemez. Bu inançlardır ki Atatürk'ün özelliklerine yurt ve millet sevgisinden başlamayı uygun buldum.

Büyük Atatürk için, vatan ve millet düşüncesinden yüce, ileri ve değerli hiçbir düşünce yoktur. Hiçbir sevgi bu sevgiden daha güçlü olamaz. O'nda, bu sevgi için sınır da yoktur. Bu sebeptendir ki Atatürk, kelimelere ve tariflere sığmayan bir güçle şöyle diyor: "... Yurt toprağı. Her şey feda olsun sana. Mutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Türk toprağı sen, seni seven Türk milletinin mezarı değılsin. Türk milleti için yaratıcılığını göster."⁴

İşte, bu kutsal sevginin tesiri iledir ki doğumundan ölümüne kadar Türk milleti ve Türk toprakları için mücadele vermiştir. Çökmek, çökertilmek üzere olan Osmanlı İmparatorluğunun kurtarılamayacağını kesinlikle görmüştür. Bu çöküşü, bazı sivil ve asker aydınların "Osmanlılık" politikası ile kurtarmalarının mümkün olamayacağını ifade

³ Yunus Nadi, Cumhuriyet Gazetesi, 18 Kasım 1938.

⁴ Enver Ziya Karal, Atatürk ve Devrim, s. 20.

etmiştir. Fransa İhtilalinin getirdiği milliyetçilik fırtınası, her yönde ve her alanda kendini hissettirmekte idi. Atatürk'e göre bu hızlı akımı görmemek, bilmemek dünyadan habersiz yaşamaktı. Onun içindir ki Şam'da daha sürgün bir kurmay yüzbaşı iken, arkadaşlarına: "... Meşrutiyet, köhneleşmiş ve insicamını kaybetmiş olan Osmanlı İmparatorluğunun üzerine değil, Türk çoğunluğunun yaşadığı kısım üzerine oturtulmalı; düşmanlarının, yani büyük devletlerin yapacağı bir tasviye yerine, İhtilâl İdaresi, kendi başına bir Türk Devleti kurmalıdır"⁵ diyordu. Bu devletin hudutlarını ise şöyle çiziyordu: "... Batı ve Doğu Trakya bizde kalmalı. Edirne vilâyeti hududu, kuzeye, Bulgaristan içlerine doğru genişlemeli. Arnavutluk bağımsız olmalı. Anadolu kıyılarına yakın olan Adalar bizde kalmalı. Güney'de Hatay, Halep, Musul bizim olmalı. Geri kalan yerler Araplara terk edilmelidir."⁶

O günlerin politika çabalarını, devletlerarası ilişkileri düşünelim. Bir de Millî Mücadele'yi göz önüne getirelim. Ne derece büyük ve derin bir ileriye görüş ile muhteşem bir gerçək, hemen gözlerimizin önüne serilecektir.

2. ATATÜRK, DERİN VE UZAK BİR İLERİ GÖRÜŞE SAHİPTİ.

Bu özelliğinin apaçık bir belgesini, çoğunluğunu Türklerin teşkil ettiği bölgeler üzerinde kurmayı düşündüğü Türk Devleti'nde buluruz. Bu, aynı zamanda O'nun, jeopolitik ve stratejik alanlarda da ne büyük bir güç olduğunu göstermektedir.

Atatürk, Birinci Dünya Savaşının sonunu daha başından görebilmiştir. Bu nedenle de gelecekte Türk milletinin kaderi ile Türk topraklarının kurtuluşu için alınacak tedbirleri düşünmüştür. Suriye cephesinde Yedinci Ordu Kumandanıdır. Antep'e gitmekte olan Ali Cenaf Bey'e: "... Teşkilât yapın. Millî bir kuvvet meydana getirin. Kendinizi savunun. Ben istediğiniz silâhı veririm"⁷ der. Aslında bütün bu neticeleri, daha 1917 yılında, Sadrazam Talât Paşa'ya ve Harbiye Nazırı Enver Paşa'ya ünlü raporu ile bildirmiştir.

Arkadaşı Ali Fuat Cebesoy'a da: "... Padişah artık kendi tahtını düşünecektir. Bundan sonra millet kendi hakkını kendi savunacaktır. Bizim ve ordunun ona yardım etmemiz, yol göstermemiz gerekir"⁸ diyecektir.

31 Ekim günü Yıldırım Ordular Grubu Kumandanlığını Alman generalinden devralırken, Alman generalinin: "... Yenildik. Bizim için her

⁵ Ali Fuat Cebesoy, Sınıf Arkadaşım Atatürk, s. 114-117.

⁶ Ali Fuat Cebesoy, a.g.e., s. 114-115.

⁷ Atatürk'ün Jeopolitik ve Stratejik Görüşleri, Harp Akademileri Yayını, s.108.

⁸ Utkan Kocatürk, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi, s. 3.

şey bitti” ifadelerine karşı: “Savaş müttefiklerimiz için bitmiş olabilir. Ama bizi ilgilendiren savaş, kendi İstiklâlimizin Savaşı ancak şimdi başlıyor”⁹ cevabını verir.

Atatürk'ün derin ve uzak görüşlülüğünün bir güzel örneğini de İkinci Dünya Savaşını önceden bilmesinde görürüz. Adeta kehanete varan bir görüştür bu. Şöyle ki Atatürk, 1932 yılı Eylül'ünde ünlü Amerikan generali Mac Arthur ile bir görüşme yapar. Dünyanın, özellikle Avrupa Devletlerinin iyi yolda olmadıklarını, adeta bir savaşı çağırdıklarını sebepleriyle açıklar. İkinci Dünya Savaşının 1940-1945 yılları arasında cereyan edeceğini söyler. Avrupa'nın kaderinin Almanya'nın elinde bulunduğuna işaret eder. Sonra da: “... Fransızlar artık güçlü bir orduyu kurmak yeteneğinden yoksundurlar. İngilizler, bundan böyle adalarının savunmaları için Fransızlara güvenemezler. İtalyanlar savaşın dışında kalabilecek olsalar, savaş sonrası barışta önemli bir rol oynayabilirler. Ama, Musollini'nin ihtirası yüzünden bunu yapamayacaklardır. Böylece Almanlar, İngiltere ve Rusya dışında bütün Avrupa'ya işgal edeceklerdir.

Amerika'nın tarafsızlığını koruması mümkün olmayacaktır. Savaşa katılacaklardır. Bu katılma ile de Almanlar mağlûp olacaklardır. Fakat savaşın asıl galibi, ne Amerika ne İngiltere olacaktır. Sovyet Rusya savaşın galibi olacaktır. Biz Türkler, bu tehlikeyi diğer bütün milletlerden çok daha iyi görmekteyiz. Çünkü yakın komşumuzdur. Çünkü, onlarla çok savaştık. Çünkü, Batımın farkına varmadığı bir politika uygulamaktadırlar. Yalnız Avrupa için değil, Asya için de büyük tehlikedirler.”¹⁰

Gerçekten zamanı bu derece şeffaf gören büyük Atatürk'ün, bu derecede uzağı görebilmesi onun olağanüstü bir insan olduğunu gösteriyor. Bu kadar derin ve uzun bir politik görüş sahibi, bugüne kadar cihana gelmiş midir? Hiç sanmıyorum.

3. ATATÜRK'ÜN BİR ÖZELLİĞİ DE AMACINI KESİNLİKLE TESPİT ETMESİ, GÖZÜNÜ KIRPMADAN AMACA YÜRÜMESİDİR.

Atatürk, her işe başlarken, eskilerin tabiri ile dört başı mamur düşünür. Amacını kesinlikle tespit eder. Engelleri kendine has usullerle hızla aşar. Büyük bir azimle yürür. Zaman, sanki avcunun içindedir. Olayları ise kendi lehine çevirmekte son derece ustadır. Nitekim, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktığı vakit, amacını kesinlikle tespit etmişti. Bu nedenle Amasya Tamimi, Erzurum, Sivas Kongreleri, O'nun güçlü zihin yapısının eseridir. Hatta,

⁹ Lord Kinross, Bir Milletın Yeniden Doğuşu, s. 211.

¹⁰ Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s. 319.

Millî Mücadele'nin başından sonuna kadar devam eden başarılar zinciri, bu mükemmel işleyen zihnin tasarlayıp zamanı geldikçe icra ettiği plânının safha programlarıdır. Birer tesadüf değildir. Çünkü Atatürk Düşüncesi'nde tesadüfe, ihtimale ve olsa olsalara yer yoktur. Atatürk tam anlamı ile gerçekçidir. O, hayalci değil, hesapçıdır.

Nitekim Samsun'dan, "Ya İstiklâl Ya Ölüm!" diye yola çıkar. Amasya'da, "... Millet'in durumunu ve davranışlarını göz önünde tutmak ve haklarını dile getirip bütün dünyaya duyurmak için, her türlü tesir ve denetimden kurtulmuş Millî Bir Kurul'un varlığını çok gerekli sayacaktır. Milleti, yine millet'in azim ve kararı kurtaracaktır"¹¹ diyecektir.

Erzurum'da ise millî gücü müessir, millî iradeyi hâkim kılmayı temel ilke sayacaktır.¹² Sivas'ta da millî birlik ve bütünlüğü dünyaya duyuracaktır. Savaşın hedefinin de Misak-ı Millî kararının hudutlarına ulaşmak olduğunu millete kavratacaktır. Misak-ı Millî'yi bayraklaştıracaktır.

Büyük Atatürk, bir yandan vatanın kurtuluşunu gerçekleştirmeye çabalar. Öte yandan, kurulmasını tasarladığı, plânladığı Türk Devleti'nin hazırlıkları içerisindeydir. Her iki yönde de düşünce ile hareketin birlikte yürütülmesine büyük bir dikkat ve itina gösterir. Nitekim bunun için Erzurum Kongresinde "Heyet-i Temsiliye" kararı alınır. Bu kararla Atatürk, kendisine yürütme yetkisinin yolunu açar. Bu zamanda, Heyet-i Temsiliye bir icra organı gibi de kabul edilebilir. Çünkü Batıdaki kuvvetlerle de temas ederek harp yönetimini elinde tutmaktadır.

Olayları lehine çevirmekte mahir olduğunu da şu şekilde bir örnekle belirtebiliriz: Sivas Kongresinin basılıp dağıtılması söz konusudur. Hemen İstanbul Hükûmeti ile her türlü irtibat kesilir. Muhabere olmayınca ortaya bir hükûmet meselesi çıkar. Anadolu hükûmetsizdir. Bir boşluk hasıl olmuştur. Hızla doldurulması gerekir. Atatürk derhal harekete geçer. Hemen uygulanması şartıyla bir genelge yayınlar. Bu suretle de Heyet-i Temsiliye bir nevi hükûmet durumuna getirilir.

İstanbul Hükûmeti temsilcileri Amasya'ya gelirler. Onlarla görüşmeler yapılır. Erzurum ve Sivas Kongreleri İstanbul Hükûmetince tanınır. Millet'in kendi kaderi üzerinde söz sahibi olması esası kabul edilir. Protokole bağlanır. Böylece de Mustafa Kemal, Anadolu'yu ülke yönetiminde söz sahibi kılar. İstanbul Meclisinin dağılması üzerine ise hemen harekete geçerek Ankara'da Meclis'i toplar. Başkanlığa Mustafa Kemal seçilir. Bir hükûmet kurulmasını teklif eder. Hükûmet kurulur. Meclis'in Başkanı,

¹¹ Kemal Atatürk, Nutuk, s. 30-32.

¹² Kemal Atatürk, a.g.e., s. 61-66.

Hükûmetin de başıdır. Başkumandanlık yetkisi ile de harbin sorumluluğunu üzerine alır. İşte bu akılcıca hareketlerde olaylardan ne derece dikkat ve titizlikle yararlandığı ve onları nasıl lehine çevirdiği apaçık görülmektedir.

4. ATATÜRK'ÜN BİR BAŞKA ÖZELLİĞİ DE MİLLİYETÇİLİK ANLAYIŞIDIR.

Atatürk, “milliyetçilik”le, önce Türk Milleti’nde bir millî benlik duygusu yaratmak istemiştir. Sonra da bunun şuuruna ulaştırarak birlik, beraberlik ve bütünlük sağlamayı amaçlamıştır. Bu suretle de milleti “Millî Mücadele ruhu” bayrağı altında toplayabilmiştir. Üç kişinin bile bir fikir etrafında toplanmadığı bir devirde, milleti böyle bir ruh içinde birleştirebilmenin ne derece büyük bir güç olduğu apaçık ortadadır. Bu millî ruhla savaş sonrası millete kimliğini göstermek, daha doğrusu benliğini vermek yoluna girmiştir. Çünkü Atatürk’e göre: “... Milletler işgal ettikleri arazinin gerçek sahibi olmakla beraber, beşeriyetin vekilleri olarak da o arazide bulunurlar. O arazinin servet kaynaklarından kendileri istifade ederler. Dolayısıyla bütün beşeriyeti de yararlandırmakla yükümlüdürler. Bu yasaya göre, bundan âciz olan milletler bağımsız yaşama hakkına lâyık değillerdir.” “Milliyet meselesi şahsî ve müşterek hürriyet meselesidir. Söz konusu hürriyet, sosyal ve uygar insan hürriyetidir”¹³ diyen Atatürk, bu yoldan hareketle insanların bir araya gelerek milletler halinde yaşamaya mecbur oldukları kanaatine varır. Milletlerarası ilişkilerde her millet ve milliyetin, kendi topraklarında, millî hudutları içerisinde, hür ve müstakil yaşamasını hak sayar.

Atatürk milliyetçiliği, toplayıcı, birleştirici, bütünleştirici ve yükseltici bir milliyetçiliktir. Bu, hiçbir art düşünceye meydan bırakmayacak kadar açık bir gerçektir. Onda ne kafatasçılık ne de üstün ırk düşüncesine asla yer yoktur. Çünkü Atatürk, millî duyguyu insanî duygu ile bağdaştırır ve yürütür. Çünkü Atatürk’e göre Türk milleti, dünya milletlerini tanıyarak kendi öz benliğini değerlendirme imkânını bulacaktır. Bu sebeple de: “Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkına Türk Milleti denir.” der. Ve sonradan ilâve eder: “.. Dünya yüzünde ondan daha büyük, ondan daha eski bir yurt, ondan daha temiz bir millet yoktur. Ve bütün insanlar tarihinde görülmemiştir.”¹⁴ Böylece de millî benlik duygusunu yaratmaya ve kökleştirmeye çalışır.

Atatürkçü düşüncede milleti millet yapan düşünce gücünün temelini milliyetçilik teşkil eder. Atatürk’e göre milliyetçilik; millî benlik, millî ahlâk,

¹³ Gürbüz Tüfekçi, Atatürk’ün Düşünce Yapısı, s. 147.

¹⁴ Gürbüz Tüfekçi, a.g.e., s. 147.

millî ekonomi, uygarlık ahlâkı, millî duygu ve insanî duygunun birleşmesinden meydana gelmiştir. Bu nedenle de diğer bütün milletlerin millî duygu ve düşüncelerine, bu çerçeve içinde saygılıdır. Bunun içindir ki Atatürk: "... Bilmeli ki millî benliğini bilmeyen milletler başka milletlerin avıdır"¹⁵ diyor. Ancak, temelde şahsî hürriyetlere dayanan milliyetçilik, Atatürkçü düşünce sisteminde kendine has bir sınır tanır. Bu sınır, başkalarının hürriyet sınırı ile milletin genel çıkarlarının başladığı noktadır.

Atatürk diyor ki: "Gerçi bize milliyetçi derler. Fakat biz öyle milliyetçileriz ki bizimle işbirliği eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Onların bütün milliyetlerinin gereklerini tanırız. Bizim milliyetçiliğimiz her halde bencil ve gururlu bir milliyetçilik değildir."¹⁶ İşte bu sebeple diğer bütün milliyetlere saygılı bir anlayıştan hareket etmektedir. Bu da milliyetçilik anlayışındaki farkı anlatmaktadır.

Yine Büyük Atatürk bir başka konuşmasında: "... Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz. Ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur. Bu topluluğun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa, o topluluğa dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur"¹⁷ demektedir.

Millî hissi daima insanî hisle birlikte düşünen ve yürüten Atatürk, "...Türk Milleti, millî hissi, dinî hisle değil, fakat insanî hisle yanyana düşünmekten zevk alır. Vicdanında, millî hissın şerefli yerini daima muhafaza etmekle övünür. Çünkü Türk milleti bilir ki bugün medeniyetin yolunda bağımsız ve fakat kendileriyle paralel yürüdüğü umum medenî milletlerle karşılıklı insanî ve medenî münasebet, elbette gelişmemize devam için lâzımdır. Ve yine malûmdur ki Türk milleti, her medenî millet gibi, mazinin bütün devirlerinde keşifleriyle, yeni buluşlarıyla medeniyet âlemine hizmet etmiş insanların, milletlerin kıymetini takdir ve hatıralarını hürmetle muhafaza eder. Türk milleti, insanîyet âleminin samimî bir ailesidir."¹⁸

5. ATATÜRK'ÜN ASKER KİŞİLİĞİNDEKİ ÖZELLİĞİ

Bilindiği üzere, Atatürk savaş meydanlarından gelmiştir. Hem de sayısız zaferler kazanarak gelmiştir. En küçük birlikten Ordular Grubu'na kadar kumanda ederek gelmiştir. Meydan muharebesi kazanmıştır. Askerliğin gerekli gördüğü bütün niteliklere fazlası ile sahiptir. Bilgili, hür düşünceli ve çok geniş görüşlüdür.

¹⁵ Gürbüz Tüfekçi, a.g.e., s. 151.

¹⁶ Atatürk'ün Söylcv ve Demeçleri, c. I, s. 98.

¹⁷ İlköğretim Mecmuası, c. IV, sayı: 61.

¹⁸ Afet İnan, Medenî Bilgiler ve Atatürk'ün El Yazıları, s. 369-370.

“Cesaret benim karakterimdir.”¹⁹ diyen Büyük Atatürk, gerçekçi karakterini, cesur karakterini her çeşit muharebe şekillerinde daima ispatlamıştır.

Askerî ve medenî cesareti çok üstün olan Mustafa Kemal, yakın arkadaşı Ali Fuat Cebesoy'a şöyle diyordu: “... Bir gün gelecek, biz de paşa olacağız. Fakat mesleğimizde şerefli hizmet ederek belki yavaş, belki de süratle yükseleceğiz. Rütbelerimizi savaş meydanlarında kazanacağız. Yoksa istibdatçı bir padişaha kul olarak değil.”²⁰ Gerçekten de rütbelerini düşman orduları karşısında, kan ve ateş içerisinde elde etmiştir. Askerliğin daha çok sanat cephesini sevdiğini belirten Atatürk'e göre askerlik, şeref ve kahramanlık mesleğidir.

Asıl asker kişiliğini heybetleştiren de O'nun savaş anlayışıdır. Gelmiş geçmiş bütün büyük askerlerden tamamen farklıdır. Atatürk'e göre savaş, ne Tanrı belâsıdır, ne insanlık için bir fazilettir, ne bir tekâmüldür, ne de cennet karşılığıdır. O bu konudaki düşüncelerini şu şekilde belirlemektedir: “... Behemehal şu veya bu nedenler için milleti savaşa sürüklemek taraflısı değilim. Savaş zorunlu ve hayat için olmalıdır. Gerçek inancım şudur ki milleti savaşa götürünce vicdanımda acı duymamalıyım. Öldüreceğiz diyenlere karşı ölmeyeceğiz diye savaşa girebiliriz. Lâkin milletin hayatı tehlikeye düşmedikçe savaş bir cinayettir.”²¹ Bu düşünce, tarihte hiçbir askerin erişemediği yüksek anlamlı, yüce bir görüştür. Nitekim Türk'ün hayatı, vatanın yok olması gerçeği karşısında Samsun'dan, “Ya İstiklâl ya ölüm!” diye yola çıkar. İstiklâl ve hürriyeti sağladıktan sonra ise hızla barışa döner. Bu defa da parolası, “Yurtta sulh, cihanda sulh” olur.

6. ATATÜRK'ÜN BİR ÖZELLİĞİ DE HALKA OLAN AŞKIDIR.

Mustafa Kemal, bir halk çocuğu olarak dünyaya geldi. Kendisine ailesinden ne bir şöhrat, ne bir servet kaldı. Hatta ne de yeterli bir eğitim. O, doğuştan getirdiği üstün kabiliyetlerini, ideali doğrultusunda beslemek için gece gündüz demeden çok çalıştı. Çok okudu. Hemen hemen attığı her adımdan büyük dersler çıkardı. O'nun için değerli tarihçimiz Enver Ziya Karal: “... O bir yapıtı okumaya başlayınca bitirmeden bırakmazdı. Bırakmak zorunda kalırsa, bıraktığı tarihi, sonra da bitirdiği tarihi işaret ederdi. Ayrıca, okurken önemli ve eleştirmeye elverişli gördüğü fikirleri de işaretler, onları yakın arkadaşları ile söz veya yazı ile tartışırdı.

¹⁹ Enver Ziya Karal, Atatürk ve Devrim, s. 8.

²⁰ Ali Fuat Cebesoy, Sınıf Arkadaşım Atatürk, s. 64.

²¹ Enver Ziya Karal, Atatürk ve Devrim, s. 11.

Fransızca ve Almanca bildiği için, bu dillerden mesleği ile ilgili çeviriler yapmış olduğu da bilinmektedir. Okumuş olduğu eserler arasında, askerlik mesleği üzerinde olanlar başta gelmekle beraber edebiyat, tarih, sosyoloji ve hukuk kitapları da vardır.

Devrinin Türk şair ve edipleri arasında, Ziya Paşa, Namık Kemal, Tevfik Fikret, Mehmet Emin ve Süleyman Nazif'i beğenirdi. Fakat üzerinde en çok etki yapmış olanın Tevfik Fikret olduğunu söylerdi. ..Fransız düşünürlerinden Voltaire, Rousseau ve Montesquieux'ü okumuştur. İhtilâl simalarından Mirabeau, Danton ve Robespierre ve bu arada Napolyon Bonapart'ın biyografilerini de okumuştur. Auguste Comte, Durkheim ve Bergson'u okumuş olduğuna dair kayıtlara rastlanmaktadır. ..Yanında daima okuyacak kitap bulundurmuş ve gerekli hallerde çeşitli yerlerden getirtmiştir.”²²

Bütün bu okuduklarıyla kişiliğini güçlendiren Atatürk, halkı çok daha iyi tanımak imkânına kavuşmuştur. Bu suretle de halka sevgisi daima artarak devam etmiştir. Bunca büyükler arasında halka gönül vermiş, ona güvenmiş ve halkın güveni ile birçok büyük işleri başarmış başka bir lider hemen hemen yok gibidir. Bu güvenledir ki Millî Mücadele'yi başarabilmiştir. Zaferden sonra da halka dayanarak her biri ayrı ayrı bir başarı abidesi olan inkılâplarını sıralayabilmiştir. Onun içindir ki çok defa: “.. Benim kudret ve kuvvetim halkın bana gösterdiği emniyet ve itimattan ibarettir”²³ demektedir.

İşte bu düşüncelerin etkisi ile Atatürk, yaptıklarının hepsini halka mal etmekten gurur duyar, şeref duyar. İnandığı ve her zaman güvendiği halkın nabzı ise daima O'nun elindedir. Atatürk'ün en mutlu anları halkla beraber, halkın içinde bulunduğu dakikalardır. Bu sebeptendir ki İnkılâplarını önce halka açıklamaktadır. Atatürk için halk, tükenmez bir ilham kaynağıdır. Çoğu zaman halkın isteklerini anlamak, sezmek için yurt gezilerine çıkardı. Onların isteklerini öğrenir ve gerçekleştirmeye çalışırdı. Bunun için: “... Bizim akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek şiarımızdır. Bütün hayatımızı dolduran vakalar, bu hakikatin delilleridir.... Biz ilhamlarımızı gökten ve gaipten değil, hayattan almış bulunuyoruz. Bizim yolumuzu çizen, yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti

²² a.g.e., s. 8-9.

²³ Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s. 189.

ve bir de milletler tarihinin bin bir facia ve ıztırap kaydeden yapraklarından çıkardığımız neticelerdir”²⁴ der.

Atatürkçü ideoloji halka dayanır. Halkı maddî ve manevî güçlendirmeyi amaçlar. Bu yüzden, hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir. Millî irade esastır. Hak esastır. Bu sebeple de halkın sesi hakkın sesidir. Halk ise Atatürk'ün gerçekten en aziz sevgilisidir.

7. ATATÜRK'ÜN UYGARLIK ANLAYIŞI DA BİR ÖZELLİĞİDİR.

Büyük Atatürk için ne dine dayalı Doğu uygarlığı doğrudur, ne bölge esasına dayandırılacak uygarlık tasnifi uygundur, ne de yine din üzerine oturtulacak Batı uygarlığına yer vardır. Atatürkçü düşünce sisteminde iki uygarlık yoktur. Çeşitlendirmek de doğru değildir. Bir tek uygarlık vardır. Bu uygarlığın da din ile bağlantısı yoktur. Batı uygarlığı ise, tarihî bir olaydır. Çağlar boyu, yavaş yavaş meydana gelmiştir. İlme, akla, zekâyaya ve deneye dayanır. Kendisinden önce kurulmuş, sonradan göçmüş veya duraklamış uygarlıklardır. Ne dinî, ne millî, ne de bölgeseldir. Ancak uygarlığın oluşmasında, hiç şüphesiz Türklerin rolü de büyük olmuştur. Tarih bunun gerçek şahidi ve belgescisidir.

Bu türlü bir uygarlık görüşünden hareket eden Atatürk görüşlerini şöyle açıklar: “... Bugün dünya milletleri, aşağı yukarı akraba olmuşlardır ve olmağa uğraşmaktadırlar. Bu itibarla insan, bağlı bulunduğu milletin varlığı ve mutluluğunu düşündüğü kadar, bütün dünya milletlerinin huzur ve refahını düşünmeli ve kendi milletinin mutluluğuna ne kadar değer veriyorsa, bütün dünya milletlerinin mutluluğuna da hizmet etmeye elinden geldiği kadar çalışmalıdır.”

“Dünyada ve bütün dünya milletleri arasında sükûn ve iyi geçim olmazsa bir millet kendisi için ne yaparsa yapsın huzurdan yoksundur. En uzak zannettiğimiz bir olayın bize bir gün dokunamayacağını bilemeyiz. Bunun için insanlığın tümünü bir vücut ve bir milleti bunun bir uzvu saymak gerekir. Bir vücudun parmağının ucundaki acıdan diğer bütün azalar acı duyar.”

“Dünyanın filân yerinde bir rahatsızlık varsa ‘bana ne?’ diyemeyiz. Böyle bir rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla ilgilenmeliyiz. Olay ne kadar uzak olursa olsun, bu esastan sapmamak gerekir. İşte bu düşünüş milletleri bencillikten kurtarır. Bencillik şahsî olsun, millî olsun daima fena sayılmalıdır.” Bu türlü bir tavır, hiç şüphesiz insanlık zihniyetini üstün kılar. Bundan da dünya barışı yararlanır. Bu nedenledir ki

²⁴ Enver Ziya Karal, Atatürk ve Devrim, s. 72.

büyük Atatürk: "... Artık insanlık kavramı vicdanımızı temizlemeye ve duygularımızı yüceltmeye yardım edecek kadar yüksektir. Olup bitenleri ve onların gereğini uygar insan düşüncesi ve yüksek vicdan aydınlığı ile çözüp incelersek şu sonuçlara varırız: İnsanları mutlu edeceğim diye onları birbirlerine boğazlatmak insanlık dışı ve çok ayıplanacak bir sistemdir. İnsanları mutlu kılacak biricik araç, onları birbirlerine yaklaştırmak, onları birbirlerine sevdirmek, karşılıklı iç ve dış ihtiyaçlarını sağlamaya yarayan fiil ve enerjidir... Dünya barışı içinde insanlığın gerçek mutluluğu, ancak bu yüksek ülkü yolcularının çoğalması ile olabilecektir" demiştir.

Atatürk bu içten temennilerden sonra da der ki: "... Eğer sürekli bir barış isteniyorsa, insan topluluklarının durumlarını iyileştirecek milletlerarası tedbirler alınmalıdır. İnsanların bütününe insanca yaşaması, açlığın ve baskının yerine geçmelidir. Dünya vatandaşları kıskançlık, açgözlülük ve kinden uzaklaşacak biçimde eğitilmelidir."²⁵

İşte bunun içindir ki "insanlık idealinin eşsiz ve mümtaz siması" sıfatı ancak O'na lâyıktır. Bu sebeple de çağdan çağa yaşayarak, yaşatılarak akacaktır. Yeter ki O'nu, Türk milleti olarak kuşaktan kuşağa aktarmasını bilelim. Yoksa dünya milletleri bunu çok iyi kavramışlardır. İlim olarak, akıl olarak, üstün insan sevgisi olarak yaşatacaklardır.

8. ATATÜRK'ÜN BİR ÖZELLİĞİ DE ENGİN İNSAN SEVGİSİDİR

Atatürk aynı zamanda büyük bir düşünürdür. Yaptıklarının ihtişamı karşısında bu büyük özelliği görülmemektedir. Daha doğrusu bu konuya daha az eğilmişizdir. Atatürk için sadece felsefesiyle de uğraşmamış, düşünce ile hareketi birleştirmek suretiyle olumlu sonuçlar alınabileceğini göstermiştir.

Atatürk'ün engin insan sevgisi, yerli yabancı bütün insanları duygulandıracak kadar yücedir. Yukardaki satırlarda bunun belgelerini de vermiş olduk. İnsanlık dünyasına, şimdiye kadar hiçbir lidere nasip olmamış bir "sevgi felsefesi" hediye etmiştir. Çünkü Atatürk, milliyetçilik ülküsü ile insanlık ülküsünün en iyi biçimde bağdaştırılabileceğini içtenlikle ifade etmiş ve dünyaya da göstermiştir. Bu düşüncelerinden dolayı da insanlık dünyası, O'nun ölümünde bugüne kadar hiçbir kimseye gösterilmeyen bir yakınlık, bir samimiyet, hatta bağlılıkla en acı günlerini yaşamıştır. Gözyaşları dökmüştür.

²⁵ Ulus Gazetesi, 20 Mart 1937.

9. ATATÜRK'ÜN LÂİKLİK ANLAYIŞI DA BİR ÖZELLİĞİDİR.

Hiç şüphesiz lâiklik anlayışı çeşit çeşit değildir. Ancak onu insanlar kendi niyetlerine göre tefsire yeltenmektedirler. Bunun örnekleri saymakla bitmez. Bu nedenle de Atatürk'ün bu temel ilke anlayışını ortaya koymak esastır. Önce bu konuda, milletçe berraklığa ulaşmamızda sayılamayacak kadar çok yarar vardır.

Kesinlikle şuna inanmalıyız: Lâiklik dinsizlik demek değildir. Hepimiz çok iyi biliriz ki din, bir vicdan meselesidir. Hem de yüce Allah ile kul arasında bir vicdan işidir. Kimse kimsenin vicdanı ile oynayamaz; oynamamalıdır da. Vicdanlara ne karışılır ne de kilit vurmak kabildir.

Atatürkçülük'te lâiklik, Türk insanına, Türk toplumuna hür düşünce esasını getirmiştir. Lâiklik, medeniyet demektir. İlmî araştırma ve geliştirme demektir. İlerleme, gerçekleri arayıp bulma demektir. Aslında Türk İnkılâbı'nın temeli lâikliktir. Lâikliği sadece din ile devlet işlerini ayırmak diye kabul edemeyiz. Lâiklikle birlikte Türk İnkılâbını, Atatürk inkılâpları'nı ve Cumhuriyeti düşünmek mecburiyetindeyiz.

Bir düşünelim: Cumhuriyet nedir? Siyasî iktidarın millî iradeye dayanmasıdır. Halk idaresidir. Halka dayanmadır. Daha işe başlarken Mustafa Kemal'in "Hâkimiyet, kayıtsız şartsız milletindir" demekteki gerçek maksadıdır. Cumhuriyete padişahlık idaresinden geçtik. Yani kudret ve kuvvetini halktan değil, ilâhî iradeden aldığı farz edilen padişahlıktan. Düşünelim ki şimdi her gücün kaynağı millettir.

Tarih boyunca din istismarcılarından çok çektik. Kutsal dinimize sahibiz. Cumhuriyetimize de onun kadar sahip çıkmaya mecburuz. Oysa cumhuriyet için, daima iki tehlike vardır. Biri, yeniden dinî devlete dönüştürme çabaları, öteki de beşeriyete düşman olan komünizm tehdit ve tehlikesidir. İşte büyük Atatürk bu iki büyük tehlikeyi gördüğü içindir ki "Türkiye Cumhuriyeti lâik bir devlettir" demiştir. Böylece dinî devlete ve her türlü faşist ve teokratik devlete dönüşü ilmî ve aklı olarak önlemeye çalışmıştır. Milliyetçilik ilkesi ile de insan yaşantısına ve eşyanın tabiatına aykırı düşen komünizmi önlemek istemiştir. Bu yüzdendir ki komünistler din ve milliyet düşmanındırlar.

Atatürkçü İdeoloji'de aslanan sınıf, ırk, mezhep kavgaları değildir. Aslanan, milliyetçilik ve lâikliktir. Onun içindir ki Türkiye Cumhuriyeti, bu güçlü iki ilke ile rayına oturacak ve ilelebet payidar olacaktır. Lâiklik, halkçılığın ayrılmaz bir parçasıdır. Aslında Atatürk İnkılâp ve İlkeleri bir bütündür. Halkçılıkta sınıf yoktur. Türkiye gerçeğinde sınıf yoktur. Ancak meslekler vardır. Meslekler arasında dayanışma vardır. Yardımlaşma

vardır. Beklediğimiz sosyal adalet ve sosyal güvenlik ise, meslekler arası yardımlaşma ve dayanışma ile mümkün olacaktır. Böylece de Büyük Atatürk'ün daima düşündüğü, istediği, amaç edindiği Millî Birlik gerçekleşecektir.

Türkiye Cumhuriyeti lâik bir devlettir. Lâik devlette insanlar, kişiler din ve vicdan hürriyetine sahiptirler. Devlet bu hürriyetleri sağlar. Aynı zamanda korumakla da mükelleftir. Aynı şekilde bir din ve mezhep mensuplarına karşı baskı ve tahakkümü önlemekle de görevlidir. Din ile devlet işi ayrı olduğu için, devlet dinî inanç ve kanaat hürriyetine karışmaz. Lâiklik, din ve mezhep kavgalarını önler. Lâikliği din düşmanlığı gibi göstermek isteyenler, din ve mezhep kavgalarını körükleyenlerdir. Millî birlik ve beraberliği istemeyenlerdir. Bölücü ve parçalayıcılar.

İdare sistemimize kanunlar hâkimdir. Kanunlar ise insanları refaha, huzura, güvene kavuşturmak için yapılırlar. Lâik sistemde din ve devlet işi ayrıldığı için, din de devlet işlerine karışamaz. İşte bu iki önemli hususu, Türk insanı olarak kafalarımıza işlemeye, ruhumuza ve vicdanımıza sindirmeye mecburuz. Atatürkçü düşünce sistemi de bunu istemektedir. Atatürk'ün lâiklik anlayışı da budur.

Lâiklik ilkesini dinsizlik gibi göstermek isteyenlerin gerçek maksadı, Atatürk'ü dinsiz göstermek istemeleridir. Oysa büyük Atatürk, dinine bağlı bir insandır. Kendisi diyor ki: "... Din vardır ve lâzımdır. Temeli çok sağlam bir dinimiz vardır... Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir." ²⁶

".. Din lüzumlu bir müessesedir. Dinsiz milletin devamına imkân yoktur. Yalnız şurası var ki din, Allah ile kul arasındaki bağılıktır." ²⁷

".. Arkadaşlar Tanrı birdir. Büyüktür." ²⁸

Hazreti Muhammet'i cezbeye tutulmuş bir sönük derviş şeklinde göstermek isteyen bir eser okuyan Atatürk: "Muhammet'i bana, cezbeye tutulmuş sönük bir derviş gibi tanıtmak gayretine kapılan bu gibi cahil adamlar, onun yüksek şahsiyetini ve başarılarını asla kavrayamamışlardır. Anlamaktan da çok uzak görünüyorlar. Cezbeye tutulmuş bir derviş, Uhud Muharebesi'nde en büyük bir komutanın yapabileceği bir plânı nasıl düşünür ve tatbik edebilir?"

"Tarih, hakikatleri tahrif eden bir sanat değil, belirten bir ilim olmalıdır. Bu küçük harpte bile askerî dehası kadar siyasi görüşleriyle de

²⁶ Asaf İlbay Anlatıyor, Yakınlarından Hatıralar, s. 98.

²⁷ Kılıç Ali, Atatürk'ün Hususiyetleri, s. 116.

²⁸ Atatürk, Nutuk, c. III, s. 1241.

yükselen bir insanı, cezbeli bir derviş gibi tasvire yeltenen cahil serseriler, bizim tarih çalışmalarımıza katılamazlar. Muhammet, bu harp sonunda çevresindekilerin direnmelerini yenerek ve kendisinin yaralı olmasına bakmayarak, galip düşmanı takibe kalkışmamış olsaydı, bugün yeryüzünde Müslümanlık diye bir varlık görülemezdi.”²⁹

“Bizim dinimiz, en makul ve en tabîi bir dindir. Bundan dolayı son din olmuştur. Bir dinin tabîi olması için akla, fenne, ilme ve mantığa uyması lâzımdır. Bizim dinimiz bunlara tamamen uygundur. Bizde ruhbanlık yoktur. Hepimiz eşitiz. Dinimizin hükümlerini eşit olarak öğrenmeye mecburuz.”³⁰

“.. Allahın emri çok çalışmaktır. İtiraf ederim ki düşmanlarımız çok çalışıyor. Biz de onlardan çok çalışmaya mecburuz. Bizim dinimiz, milletimize değersiz, miskin ve aşağı olmayı tavsiye etmez. Aksine, Allah da Peygamber de insanların ve milletlerin değer ve şerefini muhafaza etmelerini emreder.”³¹

“Bir şey akıl ve mantığa, milletin menfaatına, İslâmın menfaatına uygunsa kimseye sormayın, o şey dinîdir. Eğer bizim dinimiz aklın, mantığın olduğu bir din olmasaydı mükemmel olmazdı, son din olmazdı.”³²

“... Türk Milleti daha dindardır. Dinime, bizzat hakikate nasıl inanıyorsam buna da öyle inanıyorum.”³³

“.. Bizi yanlış yola sevk eden soysuzlar, bilirsiniz ki çok kerre din perdesine bürünmüşlerdir. Saf ve temiz halkımızı hep şeriat sözleriyle aldatmışlardır. Tarihimizi okuyunuz. Dinleyiniz. Görürsünüz ki milleti mahveden, esir eden, harap eden fenalıklar hep din örtüsü altındaki küfür ve kötülükten gelmiştir.”³⁴

“..Din ve mezhep herkesin vicdanına kalmış bir iştir. Hiç kimse, hiçbir kimseyi ne bir din ne de mezhep kabulüne zorlayamaz. Din ve mezhep hiçbir zaman politika âleti olarak kullanılamaz.”³⁵

“... Ey millet! Allah birdir. Şanı büyüktür. Allahın selâmeti, atfeti ve hayrı üzerinize olsun. Peygamberimiz Efendimiz Hazretleri, Cenabı Hak

²⁹ Şemsettin Günaltay, Ülkü Dergisi, sayı: 100, s. 3.

³⁰ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 90.

³¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 92.

³² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 127.

³³ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. III, s. 70.

³⁴ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 127.

³⁵ Kılıç Ali, Atatürk'ün Hususiyetleri, s. 57.

tarafından insanlara gerçek dinin ne olduğunu tebliğe memur ve Resul olmuştur.”³⁶

Örnekleri uzatmak istemiyorum. Fakat daha yüzlercesini sıralamak mümkündür. Dinimizin gerçekçiliğini, akılcılığını, bilimden yana oluşunu ve bilimselliğini söyleyen Atatürk’e dinsiz demek mümkün müdür? Hangi vicdan, hangi ahlâk ve hangi Müslüman bunu kabul edebilir? Ancak, lâikliği dinsizlik göstermek isteyenlerin Atatürk’e uzanan kara vicdanlarının kapkara emelleridir bu.. Daima o gözler kör, o vicdanlar sağırdır.

10. ATATÜRK’ÜN BİR ÖZELLİĞİ DE ALÇAKGÖNÜLLÜLÜĞÜDÜR.

Atatürk o derece alçakgönüllü bir kişidir ki yaptıklarının herhangi birisi O’nu dev adam göstermeye yettiği halde Atatürk bunların tekinden bile söz etmez. Adeta söz etmekten sıkılır. Hepsini milletine mal etmekten haz duyar. Gurur duyar. Şeref sayar.

Atatürk, büyük bir kahramandır. Fakat kendinden bahsetmeye dili varmaz. Büyük bir alçakgönüllülük içinde utanır. Tevazuu utangaçlığa varacak kadar belirgindir. Her doğruyu, güzeli ve iyiyi arkadaşlarına ve milletine mal etmek en büyük istek ve arzusudur.

Atatürk’ü halkla konuştuğu zaman görmelidir. Sanki kırk yıllık arkadaş gibi olurlar. Halk O’na daima bir baba gibi yaklaşır. Halkın yakınlaşmasından çok hoşlanır. Halkın sevgisi daima O’nun gözlerini doldurur. Onlara her zaman, her konuda önderdir. Güven kaynağıdır. Bunu bilen halk da daima, her konuda Atatürk’e destek olmasını bilmıştır.

Atatürk’ün alçakgönüllüğü için sayısız örnekler verilebilir. Ama biz Millî Mücadelemizin değerli kumandanlarından Orgeneral Asım Gündüz’ün bir ifadesi ile bahsi kapatmak istiyoruz. Asım Gündüz der ki: “... Atatürk, öylesine âlicenap yürekli bir insan idi ki bizlerin hatasını ve seviyesine erişememiş inancımızın muhasebesini bir gün düşünmedi.. Hatta hatırlamaktan kaçındı. Benzer hadiselerde, milletin bağrından yeni Mustafa Kemaller çıkabilmesi için her şeyi milletin malı, nesillerin şerefi yaptı. Hiçbirisinde inhisarcılık göstermedi. Maddî, manevî neticeleri nefsinde toplamadı. Mustafa Kemal’in asıl örnek tarafı da budur.”³⁷

ATATÜRK’S OUTSTANDING PERSONALITY

(Abstract)

The author deals with Atatürk’s qualities as a person and a leader. Atatürk has proved through his ideas and actions to have been an outstanding leader and statesman in Turkish history.

³⁶ Gürbüz Tüfekçi, Atatürk’ün Düşünce Yapısı, s. 118.

³⁷ Asım Gündüz, Hatıralarım, s. 135.